

Kemikaalin käyttäjän velvollisuudet

Ympäristötekniikka08/REACH-seminaari

10.9.2008

Riitta Leinonen

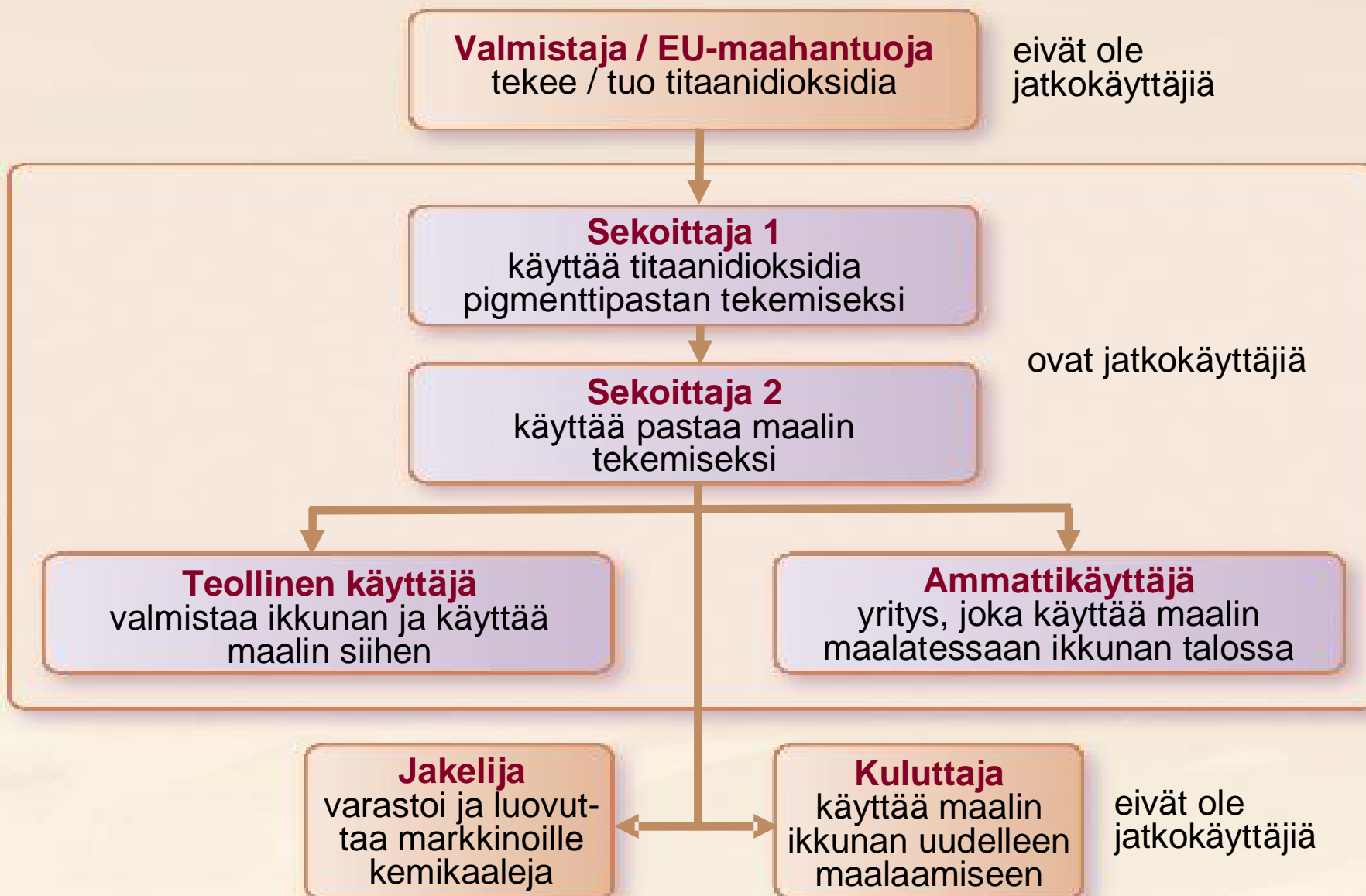
Jatkokäyttäjä on

- § toimija, joka käyttää ainetta ammatti- tai teollisessa käytössä
- § EU:sta viedyn aineen takaisintuoja tietyin edellytyksin
- § maahantuoja, kun EU:n ulkopuolinen valmistaja on nimennyt maahantuojan velvoitteista huolehtivan edustajan

Muita toimitusketjuun kuuluvia toimijoita ovat aineen valmistajat, maahantuoja ja jakelijat

Aineen käyttö – prosessointia, formulointia, kulutusta, varastointia, säilytystä, käsittelyä, täyttämistä pakkauksiin, siirtoa pakkauksesta toiseen, sekoittamista, esineen tuotantoa tai mitä tahansa muuta käyttämistä.

Esimerkki rooleista

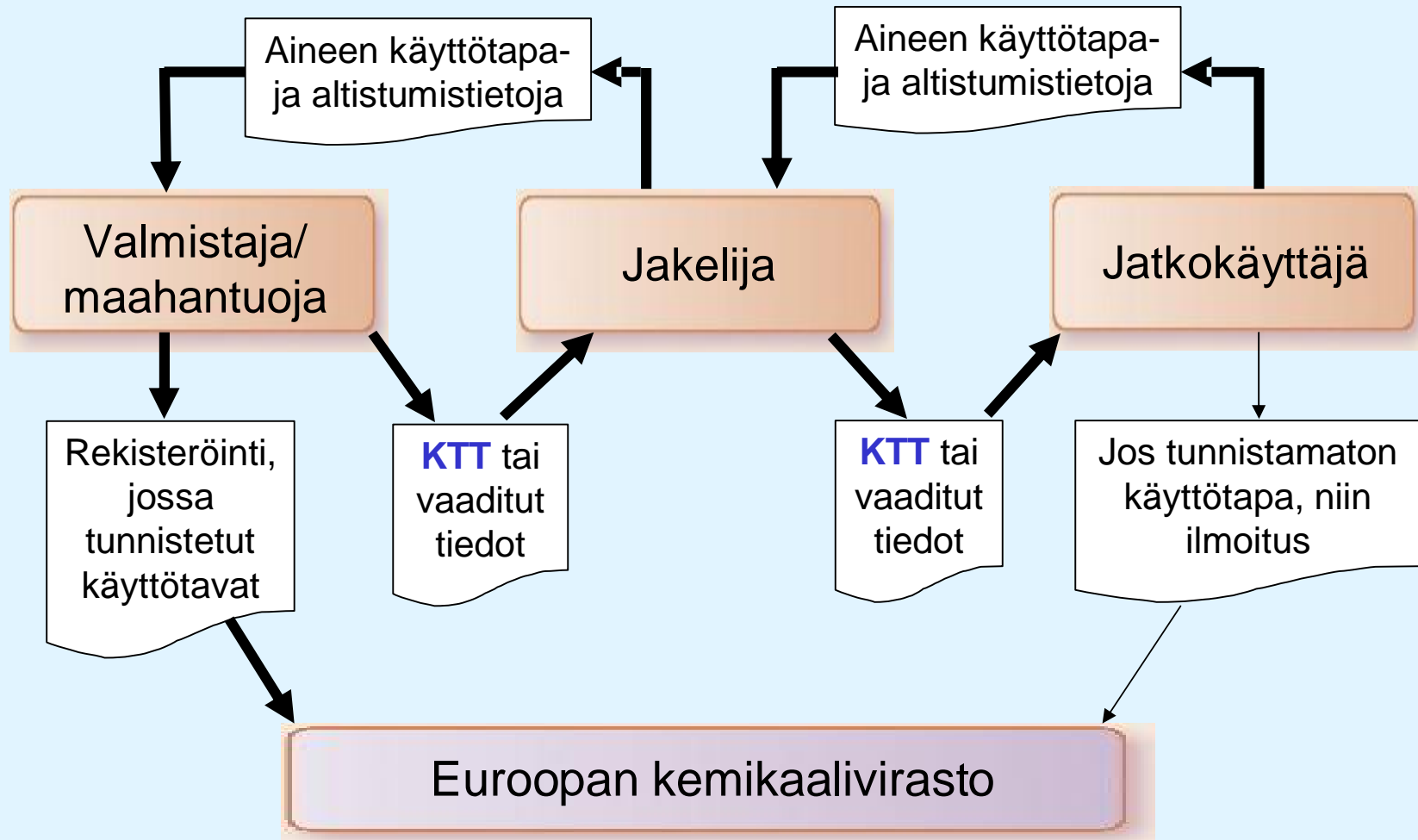
Rekisteröinti ja jatkokäyttäjä

- § **Rekisteröinnin tekee aineen valmistaja tai maahantuoja**
- § **Jatkokäyttäjä voi toimittaa tietoa rekisteröinnin valmisteluun**
- § **Jatkokäyttäjällä on oikeus ilmoittaa aineen rekisteröivälle valmistajalle ja/tai maahantuojoille kirjallisesti aineen käyttötapoja ja pyytää, että niistä tulisi tunnistettuja käyttötapoja**
- § **Tietoa tulee toimittaa riittävästi kemikaali-turvallisuusarvion ja altistumisskenaarioiden tekemiseksi**

- § **Noudattaa käyttöturvallisuustiedotteessa, altistumisskenaarioissa tai muuten saamiaan ohjeita**
- § **Laatii oman kemikaaliturvallisuusraportin, jos saatu altistumisskenaario ei kata omaa käyttöä**
- § **Toimittaa tietoa turvallisesta käytöstä alaspäin toimitusketjussa**
- § **Toimittaa uutta tietoa aineen vaaroista tai riskinhallintakeinoista ylöspäin toimitusketjussa**
- § **Toimittaa tietoa esineistä, jotka sisältävät erityistä vaaraa aiheuttavaa ainetta**

- § **Laatii käyttöturvallisuustiedotteen sekoittamilleen valmisteille**
- § **Ilmoittaa tietoja virastoon tietyissä tapauksissa**
- § **Noudattaa ainetta koskevia rajoituksia (liite XVII)**
- § **Ilmoittaa luvanvaraisen aineen käytöstä kemikaalivirastoon ja noudattaa lupaehtoja**

Tiedon kulku toimitusketjussa

KTT = käyttöturvallisuustiedote

Tiedon kerääminen yrityksessä 1/2

- § **Selvitä käyttämäsi aineet, sellaisenaan, valmisteissa ja esineissä**
- § **Selvitä kemikaalin toimittajalta valmisteiden ja esineiden sisältämät aineet, jos eivät muuten tiedossa**
- § **Kerää saatavilla olevat tiedot aineista (aine, käyttö, keneltä hankitaan)**
- § **Tiedon lähteitä:**
  - muun lainsäädännön velvoittamat inventaariot
  - hankintaosaston listat
  - käyttöturvallisuustiedotteet, etiketit, käyttöohjeet

Tiedon kerääminen yrityksessä 2/2

- Riskinarvioinnit ja työterveyteen liittyvät tiedot
- Kuljetusosaston kuljetusmääräyksiin liittyvät tiedot
- Ympäristöluvat

§ Kerää tiedot yhteen – tarkistuta eri osastoille

§ Voit lisätä listaan tietoja aineen rekisteröinnistä, altistumisskenaariosta, luvanvaraisuudesta, rajoituksista ym.

Kun saat REACHin mukaisen käyttöturvallisuustiedotteen

- § **Sinun on noudatettava siinä olevia riskinhallintamenetelmiä**
- § **Saat altistumisskenaarion kaikista yli 10 t vuodessa tuotetuista tai maahantuoduista vaarallisista aineista – tarkista oman toimintasi vastaavuus**
- § **Jos aine luvanvarainen – tarkista oman toimintasi vastaavuus**
- § **Tarkista, mitä tietoa on toimitettava asiakkaallesi**

Lopullisen altistumisskenaarion tiedot (1)

1	Lyhyt otsikko
2	Kuvaus käytöstä/prosessista
3	Käytön kesto ja toistuvuus
4.1	Aineen tai valmisteen olomuoto
4.2	Pitoisuus tuotteessa (% ainetta seoksessa tai esineessä)
4.3	Käyttömäärä per aikayksikkö
5	Muut toimintaolosuhteet (jos relevantteja), esimerkiksi: § lämpötila, paine § vastaanottavan ympäristön/tilan tilavuus (vesistö; huoneen koko x ilmanvaihdon tehokkuus) § päästökertoimet

Lopullisen altistumisskenaarion tiedot (2)

	Riskinhallintakeinot, jotka yhdessä toimintaolosuhteiden kanssa takaavat turvallisen käytön
6.1	Työntekijäaltistuksen ja kuluttaja-altistuksen riskinhallintakeinot (suun/ihon kautta, hengitysteitse)
6.2	Ympäristöaltistuksen riskinhallintakeinot (jätevedeen, ilmaan, maaperään)
7	Jätehuoltotoimenpiteet
8	Altistumistason arviointi (esim. mg/l tai mg/m³) em. olosuhteissa ja viittaus käytettyihin malleihin
9	Ohje jatkokäyttäjille siitä, miten voi arvioida toimivatko altistumisskenaarion toimintaolosuhteiden mukaisesti (algoritmejä, joilla jatkokäyttäjän käyttöolosuhteisiin voidaan skaalata)

Altistumisskenaarion vastaavuuden tarkistaminen

§ Altistumisskenaario ja omat toimintaolosuhteet

- Yhtäläisiä
- Laadullisesti yhtäläisiä, määrällisiä eroja
- Eroavat, eivätkä verrattavissa

§ Jos saat samalle aineelle useita altistumisskenaarioita eri toimittajilta, voit valita sen, jossa on tiukimmat käyttöolosuhteet; näin myös muiden altistumisskenaarioiden ehdot täyttyvät

§ Vaikka käyttöäsi ei mainita tunnistettu käyttö –kohdassa, altistumisskenaario voi silti kattaa käyttösi

§ Tarkista, että kaikki prosessin vaiheet on katettu

§ Vertaa toimintaolosuhteita ja riskinhallintamenetelmiä

§ Tallenna vastaavuuden vertailu

Altistumisskenaario ei vastaa käyttöolosuhteita

- § **Ilmoita käytöstäsi kemikaalin toimittajalle ja pyydä tunnistettua käyttöä**
- § **Tee oma kemikaaliturvallisuusraportti**
- § **Noudata altistumisskenaarion käyttöolosuhteita muuttamalla prosessia ja/tai riskinhallintamenetelmiä**
- § **Korvaa aineesi toisella turvallisella aineella**

Käyttö jota ei suositella

- § Jos valmistaja, maahantuoja ja jatkokäyttäjä ei voi terveyden- tai ympäristösuojelusyistä sisällyttää jotain käyttöä tunnistetuksi käytöksi, tulee siitä sekä päätöksen syistä ilmoittaa kemikaalivirastolle ja jatkokäyttäjälle
- § Ainetta ei saa toimittaa jatkokäyttäjälle ilman tätä selvitystä KTT:ssä tai vastaavassa
- § Valmistajan tai maahantuojan tulee sisällyttää tällainen käyttö kemikaaliturvallisuusraportin kohtaan 3.7 Uses advised against

Jatkokäyttäjän kemikaaliturvallisuusraportti

§ **jatkokäyttäjän on laadittava kemikaaliturvallisuusraportti käyttötavoista, jotka poikkeavat altistumisskenaariossa tai käyttöturvallisuustiedotteessa kuvatuista edellytyksistä sekä käyttötavoista, joita hänen toimittajansa ei suosittele**

Jatkokäyttäjän kemikaaliturvallisuusraporttia ei tarvitse tehdä

§ jos

- **KTT:tä ei vaadita toimitettavaksi aineen tai valmisteen mukana**
- **Aineen toimittajan ei edellytetä laativan kemikaaliturvallisuusraporttia**
- **Jatkokäyttäjä käyttää ainetta tai valmistetta yhteensä alle yhden tonnin vuodessa**
- **Jatkokäyttäjä toteuttaa tai suosittaa altistumisskenaariota, joka sisältää vähintään hänelle toimitussa KTT:n altistumisskenaariossa kuvatut edellytykset**
- **Ainetta on valmisteessa alle luokituksen huomioonottorajan tai alle 0,1 paino-% PBT- ja vPvB-aineita**
- **Jatkokäyttäjä käyttää ainetta tuote- ja prosessisuuntautunutta tutkimusta ja kehittämistä varten edellyttäen, että riskit on riittävästi hallittu**

Tiedottaminen toimitusketjussa jos käyttöturvallisuustiedotettava ei vaadita 1

§ Jos käyttöturvallisuustiedotetta ei tarvita, kemikaalin vastaanottajalle tulee ilmoittaa:

- Mahdollinen luvanvaraisuus ja siihen liittyvät tiedot
- Mahdolliset rajoitukset ja niihin liittyvät tiedot
- Riskinhallintaan liittyvät käytettävissä olevat ja olennaiset tiedot
- Rekisteröintinumero, jos saatavilla

§ Tiedot on toimitettava maksutta paperilla tai sähköisesti viimeistään, kun ainetta toimitetaan ensimmäisen kerran 1.6.2007 jälkeen

§ Mallia tietojen toimittamiseen ei ole

Tiedottaminen toimitusketjussa jos käyttöturvallisuustiedotetta ei vaadita 2

- § **Esineen toimittajan on toimitettava vastaanottajalle tietoa, jos esine sisältää luvanvaraisten aineiden kandidaattilistalla olevaa ainetta vähintään 0,1 paino-%**
- § **Kandidaattilista julkaistaan 1.1.2009**
- § **Tiedot varmistavat esineen turvallisen käytön, vähintään aineen nimi on ilmoitettava**
- § **Tiedot on toimitettava maksutta pyynnöstä myös kuluttajalle 45 päivän kuluessa**
- § **Mallia tiedon toimittamiseen ei ole**

Aikataulu

- § **Kemikaaliturvallisuusarviointiin ja riskinhallintamenetelmiin liittyvät velvoitteet tulee täyttää viimeistään 12 kuukauden kuluttua siitä, kun rekisteröintinumero on saatu kemikaalin toimittajalta käyttöturvallisuustiedotteessa**
- § **Tiedot kemikaalivirastolle tulee toimittaa viimeistään 6 kuukauden kuluttua rekisteröintinumeron saamisesta**

Rajoitusten ja lupaehtojen noudattaminen

§ **Jatkokäyttäjä voi käyttää liitteessä XVII olevaa ainetta rajoitusten mukaisesti**

- Jos aine on kielletty, käyttö on lopetettava liitteessä XVII mainittuun päivään mennessä

§ **Liitteeseen XIV tulevia aineita saa käyttää vain, jos niiden käytölle on myönnetty lupa**

- Käytöstä tulee ilmoittaa kemikaalivirastolle
- Luvat tarkastetaan tietyin väliajoin

Aikaisen valmistautumisen etuja

- § Jos otat yhteyttä kemikaalin toimittajaan ajoissa, hän voi kertoa suunnitelmansa rekisteröidä, sisällyttää käyttösi, tarvitaanko kemikaaliturvallisuusraporttia tai luvan hakemista
- § Kemikaalintoimittaja voi paremmin huomioida käyttöolosuhteesi ja riskinhallintamenetelmäsi
- § Yhteydenotto asiakkaisiin helpottaa heidän käyttöjensä huomioon ottamista rekisteröinnissä

§ Jos ainetta ei rekisteröidä, sen käyttö loppuu (yli 1 t/v)

- Tarkista viimeistään 1.1.2009 kemikaaliviraston julkaisemalta esirekisteröityjen listalta, tuleeko aineesi rekisteröidyksi
- Jos aine ei ole listalla, voit jatkokäyttäjänä ilmoittaa kiinnostuksesi aineeseen kemikaalivirastolle, joka julkaisee aineen nimen webbi-sivuillaan, jolloin mahdollinen rekisteröijä voi ottaa sinuun yhteyttä

§ Rekisteröijä ei tunnista käyttöäsi

- voit pyytää kemikaalin toimittajaa sisällyttämään käyttösi kemikaaliturvallisuusraporttiin
- Voit etsiä sellaisen kemikaalin toimittajan, joka on rekisteröinyt aineen käyttöösi
- Voit korvata aineesi käyttöösi rekisteröidyllä aineella
- Voit muuttaa prosesseja tai tuotteita
- Voit tehdä oman kemikaaliturvallisuusraportin
- Jos odotat tilannetta, jolloin saat uuden käyttöturvallisuustiedotteen, sinulla on vain 12 kuukautta aikaa toimia

§ Luvanvaraisen aineen käyttö saattaa loppua

- Luvanvaraisen aineen kaikille käytöille on haettava lupa (kemikaalin toimittaja, jatkokäyttäjä)
- Jos lupaa ei myönnetä, aineen käyttö on lopetettava tiettyyn päivään mennessä

Lisätietoja

§ www.reachneuvonta.fi

§ <http://ec.europa.eu/echa/>

- **Guidance for downstream users**